

Joyce Roodnat

Koons' pàts! is het lot van alle kunst

In de Nieuwe Kerk in Amsterdam breekt de blauwe spiegelbol op het aldaar tentoongestelde werk van Jeff Koons. Mij lijkt het geen probleem. Integendeel, het werk wint erbij. In plaats van die gratuite spiegeling van kerkinterieur plus mensen, hebben we nu de scherven en hun verhaal: zo was de bal er, toen tikte er iemand tegen en toen was hij een hoopje glanzende gruzelementen. En nu verwijst die titel *Gazing Ball* naar tijdelijkheid: alles wat hij heeft weerspiegeld, al die selfies, al het oh en ah, is weg. *Gazing Ball* gaat niet meer over het Al, maar over Pàts!

Van de Zwitserse *eat-artist* Daniel Spoerri zag ik eens in een Duits museum een schilderij waar hij korsten brood op had gefixeerd. Alleen, het brood was verdwenen. In het depot hadden ratten het eraf gegeten. Het museum wilde het doek restaureren maar Spoerri, vertelde een suppoost, waardeerde de *action art* van de ratten en verbood dat.

Ik vertrouw erop dat Koons geen nieuwe bal monteert, maar de zegen van het pàts inziert en de scherven handhaaft. Kunst lijkt wel eeuwig, maar is dat helemaal niet. De tempels op het Parthenon begonnen felgekleurd. Schilderde Rembrandt echt zo donker? Barnett Newmans rood op 'Who's Afraid of Red Yellow and Blue' was veel dieper. Zeggen ze.

Terwijl zondag Koons' werk het eeuwige met het tijdelijke verwisselt, presenteert een paar Amsterdamse tramhaltes verderop kunstruimte EENWERK een eendagsexpositie. Gedurende één dag laten ze daar één kunstwerk zien. Wie ervan weet, kan komen kijken. Daarna rest alleen het verhaal. En dat moet het navertellen waard zijn, anders werkt dit niet.

En ja, het is bijzonder: een groot doek van Berend Strik. Hij bewerkte met naald, draad, flarden fluweel en geel gaas een levensgrote afbeelding van de verfbespatte vloer van het atelier van de Amerikaanse *action painter* Jackson Pollock. De borduursels halen details op, sturen het oog, voegen een derde dimensie toe. Het geheel is een trage klap, die Berend Strik versmelt met Pollock en mij met Berend Strik.

Juist bij een eendagsexpositie hoort een illustere opening. Kunstcritiekfenomeen Rudi Fuchs legt uit hoe Pollock de schilderkunst radicaal veranderde en waarom Striks antwoord zo gepast is. „De rest mag Rem vertellen” besluit hij, waarop architect Rem Koolhaas opduikt en Striks effect op Pollocks privacy ontleedt. Uit zijn handen glipt een boek over Pollock - vallende woorden die onbedoeld Pollocks vallende verfspatten echoën.

Naderhand bel ik Strik en vraag hem wat hij vindt van de knal van de bal van Koons. Strik is een bedachtzaam mens. Hij neemt zijn tijd. Zegt dan: „We worden allemaal met de dag ouder. Moet kunst dan altijd nieuw en heel blijven?”

Berend Strik bij EENWERK met zijn doek 'Decyphering the Artist's Mind, studio JP, NR3'.

FOTO ERIK VAN ZUYLEN

CABARET

Howard Komproe, Roué Verveer, Murth Mossel en Jandino Asporaat zijn als Caribbean Combo terug. „Deze show gaat over wat er in die zes jaar waarin we niet samen hebben opgetreden, met ons is gebeurd.”

Door onze medewerker Anouk Kragtwijk Foto Andreas Terlaak

'Gal spuwten is niet onze stijl'

Hangend op stoelen, gekleed in joggingbroeken en sneakers ouwehoerden de mannen van Caribbean Combo er de afgelopen weken op los. De cabaretiers Howard Komproe, Roué Verveer, Murth Mossel en Jandino Asporaat zijn na zes jaar weer bij elkaar. De show is volgens Asporaat „een speeltuin voor vier mannen waar iedereen naar mag kijken”.

De afgelopen maanden oefenden ze in het Nieuwe Luxor Theater in Rotterdam. Daar op tafel ligt een grote bruine vitaminepil. Niemand weet hoe die daar is gekomen. Asporaat: „Oefenen? Dit is een praatgroep. We zouden ook in een theehuis of café kuanen gaan zitten. We praten als vrienden over van alles. Mijn broer notuleert de interessante dingen.” Verveer: „In de voorstelling hebben we dezelfde setting. We zitten in een kleedkamer en praten over het leven. Het is een sitcom. Er is een vierde wand, we reageren niet op het publiek.”

In Nederland is er de afgelopen zes jaar wel wat veranderd. We discussiëren nu veel over discriminatie. Jullie hebben natuurlijk veel...

Mossel: „Kleur.” (Hard gelach.)
Asporaat: „Melanine.”
Komproe: „Jongens laat haar haar zin afmaken, ik ben heel benieuwd wat er nu komt.”

Ik wilde zeggen: jullie hebben veel over jullie achtergrond en huidskleur gesproken in jullie soloshows. Zit de discussie in deze voorstelling?

Komproe: „Nee. Het wordt een entertainment-show, we willen mensen vooral laten lachen. Het lijkt ook niet op wat we doen met onze eigen voorstellingen.”

Verveer: „We zingen, dansen, spelen typetjes.”
Asporaat: „Deze show gaat over wat er in die zes jaar waarin we niet samen hebben opgetreden, met ons is gebeurd. Ik ben nu iemands vader. Mijn kind van zeven begrijpt beter hoe onze televisie werkt dan ik. Ik roep hem altijd als ik al die kastjes aan moet zetten.”

Komproe: „In vergelijking met zes jaar geleden is het intermenselijke contact in de maatschappij anders. Vroeger moest je nog op een meisje afstappen als je haar leuk vond. Nu hoef je alleen maar te swipen.”

Mossel: „Intermenselijk contact?”
Asporaat: „Mijn god wat een woord. Het is bijna woordporno.”

Komproe: „Overdrijf niet zo.”
Asporaat: „We hebben het ook over Murths prostaatonderzoek. Hij is de oudste en de eerste die zo'n onderzoek onderging.” (Draait naar Murth.) „Sorry man, dat ik je prostaat erbij sleep.”

Mossel (wijst naar de tafel): „Daar ligt hij. Het is maandag, dan is hij verschrompeld, maar je zou hem eens op donderdag moeten zien.” (Hard gelach)

Hebben jullie onderling een rolverdeling?

Asporaat: „Roué is de blanke eikel. De maïzena van de groep.”

Komproe: „Hij is het bindmiddel. Je kan je voorstellen dat er in een creatieproces met vier mannen wel eens wat is. Geen ruzie hoor, maar meningsverschillen.”

Asporaat: „Roué haalt dan de angel eruit.”

Waarom?

Asporaat (quasi gepikeerd): „Ja, waarom eigenlijk? Hou dat daar eens mee op.”

Verveer: „Ik doe het altijd en overal. In mijn familie, in mijn gezin. Omdat ik hou van een goede sfeer. Als er iets dreigt te ontsporen, dan wil ik altijd van...” (Hij maakt een beweging alsof hij iets oppakt en wegzet.) „Hup, let's go en nu weer gezellig.”

„Nu we het erover hebben, weet je hoe erg ik ben? Ik ga nu iets heel gek zeggen. Als ik naar bepaalde tv-programma's kijk, ook bij sitcoms, en er gaat iets mis dan denk ik: ik heb hier geen zin in. Dan zap ik weg.”

Asporaat: „Jij bent heel erg raar. Dus dan wordt *Friends* jou te spannend?”

Komproe: „Dit moeten we even onthouden.”

Asporaat: „Weet je wat Roué doet in zijn vrije tijd? Hij kijkt naar de *West Side Story of Grease*.”

Komproe: „Voor de drieëntachtigste keer.”
Asporaat: „En dan zegt hij: 'elke keer als ik kijk, ontdek ik weer nieuwe dingen'. En die man heeft gewoon een gezin.”

Maar Roué, spanning kan ook wat opleveren toch?

Verveer: „Ik heb door dat het tussen ons niets gaat worden qua spanning.”

Ik bedoelde in een creatief proces.

Verveer (quasi onschuldig): „O huh, wat denk je dan dat ik hiermee bedoel?”

Asporaat: „Weet je wat hij nu doet? Hij plant een zaadje. Dan ga jij denken: 'wat bedoelt hij? Wat kan niet?' En daarna denk je, ik zal laten zien dat het tussen ons wel kan. Luister nou Roué, waarom geef je ons niet een kans? Je zat net al aan haar. Ik zag het wel.”

Komproe: „Dit is dus wat we doen. Elkaar continueren in de mailing nemen.”

Verveer: „Ook op het podium. Dat houdt ons scherp.”

Wat is de rol van de anderen?

Asporaat: „Kijk Howard is de scherpschutter. Ik niet, ik schiet lukraak.” (Met een rollende tong doet hij het geluid van een mitrailleur na.) „Wat doet Howard? Hij komt heel laat.”

Verveer: „Is zijn pistool vergeten?”

Asporaat: „Heeft een kogel in zijn hand, gooit, en raakt precies wat hij wil raken.”

Verveer: „Heel vaak zijn we op zoek naar hoe we iets willen uitleggen en dan zegt hij: maar anders zeg je het toch zo en zo.”

Asporaat: „En dan gaat hij weer door op zijn telefoon.”

Komproe: „Murth is een soort helikopter.”

Verveer: „Soms zijn we alle drie enthousiast en dan zegt hij: maar waarom dit en waarom hier? Vaak heeft hij gelijk.”